

har været tvistet, om dette Formaal var godt; den Ene har sagt: det er rigtigst at bringe det paa de bedste Hænder, og den Anden har sagt: det Rigtigste er at dele det ud paa de Familiers Hænder, som engang ere vante til denne Bessjæftigelse. Men, falde ikke disse 2 Betragtninger i det Væsentlige sammen; der som den hele Klasse af smaa Agerbrugere, som fra Ungdommen af ere vante til et haardt, strengt Liv, til at opoffre de fleste af Livets Goder og Formaal for at udvinde af Jorden den Capital, hvorpaa hele Landets Velvære berover, dersom de ikke i denne Bedrift vare, de bedste Hænder, troer man da ikke, at andre Hænder vare traadte ind isledetfor. Naar man siger: det er de bedste Hænder, som fæste den meste Capital ud deri, thi Capitalomsætningen er det, som skaffer det største Product, saa spørger jeg: men hvor er den største Capital; er det enten den, som er det tidligere vundne Arbeide, repræsenteret ved Penge, eller den, som er det vitale, det levende Arbeide, samlet op af den daglige Arbeidskraft? Jeg siger: den største Capital, som til enhver Tid findes i Landet, det er den daglige levende Arbeidskraft, og al den øvrige Betydning kommer kun frem ved den; forsvandt denne, saa var alt det Øvrige Nul. Jeg troer altsaa, at de 2 Betragtninger falde sammen; de, der stræbe efter at skaffe Arbeidsgjenstanden over paa de bedste Hænder, gaae mindst feil, naar de tillige stræbe efter at skaffe den over paa de Hænder, som i Generationen, i Slægtfølgen have vidst at bruge deres Kræfter til bedste Gavn i deres Retning, og den Rigsdagsmand, som bemærkede, at det at forsøge paa at bringe andre Kræfter derind, ofte havde ført til maadelige Resultater, har vist tilfulde havt Ret. Det forekommer mig altsaa, at, naar vi forene og opsamle disse forskjellige Betragtninger, saa maa det føre os til det ene Formaal, at søge, saavidt vi kunne, uden hverken at trade Jideicommisserne eller Jideicommiseierne for nær, at skaffe denne Gjenstand for smaa Agerbrugeres Arbeide over i deres Hænder, som have Banen og Dygtigheden dertil, og som tillige have den Udkomst, en Række af Slægtfølger giver.

Jugstrup: Naatte jeg gjøre en personlig Bemærkning?

Formanden: Hvis det er i Anledning af en personlig Bemærkning, den ærede Rigsdagsmand osser Ordet, vil det ikke nægtes.

Jugstrup: Da jeg i den omdeelte Rigsdagsstidende ser de Udtryk, af den høitærede Indenrigsminister, som jeg anførte Hovedindholdet af, saa troer jeg, at det er rigtigst at oplæse dem.

Formanden: Jeg turde gjøre opmærksom paa, at dette vil være mindre fornødent, da Enhver jo nu vil kunne see dem i Rigsdagsstidenden.

Jugstrup: Ja, men det forekommer mig, at den høitærede Minister tvivlede om, at jeg havde opsattet dem rigtigst.

Formanden: De forellige jo imidlertid nu Thinget i Rigsdagsstidenden; desuden turde Saadant vistnok neppe kaldes en personlig Bemærkning. — Rigsdagsmanden for Hjørring Amts 2den Valgfreds har Ordet.

Sørensen: Det nærværende Forslag gaaer jo ud paa, at, naar der er steet et godt Tilbud, saa komme de tilsvarende Fæstere og sige: vi ville modtage dette Tilbud, vi ville ikke alene give den Priis, som Bøndergodset efter Udkastets § 2 ansættes til, men vi ville give mere, og jeg turde nok tilføie, at de vilde give mere, end hvad der staaer i dette Forslag, naar den Bestemmelse ikke var bleven forkastet iforgaars, at Overdragelse til Eiendom skulde skee til Fæsterne. — De skønne Øtringer af den høitærede Indenrigsminister i den meget philanthropiske Aand, som ogsaa tiltalte mig, finder jeg dog, have kun lidet eller slet intet Værd, naar man ikke søger at faae dem udførte i Livet derved, at det kan komme dem tilgode, hvis Tilstand behøver det; men da nu dette hele Lovforslag virkelig ikke gaaer ud paa, at denne Frihed til Overgang til Selveieendom skal kunne komme Fæsterne tilgode, uden forsaavidt Jideicommisbesidderen selv finder det tjenligt og overeensstemmende med sin høieste Fordeel, saa vil Resultatet blive det Modsatte af al den skønne Drøm, om den Herlighed af Eiendoms Udbredelse til mange Familier og om den Formuens Fordeling, som derved kunde udbredes i nationaloeconomisk Henseende. Det nytter aldeles ikke her at tale om Mellemænd, som den høitærede Inden-